NOUA ARHIVĂ ROMÂNEASCĂ

revistă on-line de istorie, documente şi “monografii locale”

~ Al. Stănciulescu-Bârda: „Cine l-a ucis pe Mitropolitul Nestor Vornicescu?“

editor @

La 17 Mai se împlinesc 7 ani de la trecerea spre cele veşnice a regretatului Mitropolit Nestor Vornicescu. Fiindcă multora dintre Dvs. vă este cunoscut atât de la vizita ce-a facut-o celor două biserici ale parohiei noastre în 1982, cât şi de la numeroasele apariţii ale sale pe posturile de televiziune, socotim că este potrivit la acest ceas comemorativ să vă readucem în prim plan câteva momente din viaţa marelui dispărut, lăsându-vă pe Dvs. să trageţi concluziile necesare. In ziua de 17 mai 2000 s-a stins din viaţă în urma unui infarct. S-a născut la 1 octombrie 1927 în satul Lozova din judeţul Lăpuşna (Basarabia), în familia răzeşilor Vasile şi Vera Vornicescu. Şcoala primară a făcut-o în satul natal, apoi a urmat seminarul monahal la Mănăstirea Neamţ (1946-1948) şi seminarul monahal superior la aceeaşi mănăstire (1948-1951). A urmat Institutul Teologic din Bucureşti (1951-1955), cursurile de doctorat în teologie la acelaşi institut (1955-1958) şi cursuri postuniversitare la Bossey şi Geneva în Elveţia (1969-1970). Doctoratul şi l-a luat la Bucureşti în 1983. Activitatea bisericească şi-a început-o ca frate la schitul Nechit, jud. Neamţ (1943-1946) şi apoi frate la Mănăstirea Neamţ (1946-1951). La 10 martie 1950 a intrat în monahism, fiind hirotonit ieromonah şi a slujit ca preot la catedrala episcopală din Iaşi (1958-1962) şi bibliotecar al mitropoliei de acolo. A fost numit stareţ al Mănăstirii „Sf. Ioan cel Nou” de la Suceava (1960-1966). Mitropolitul Iustin Moisescu l-a hirotonit arhimandrit la 2 februarie 1962 şi de la 25 martie 1966 până la 15 decembrie 1970 a fost stareţ al Mănăstirii Neamţ. La 27 decembrie 1970 mitropolitul Firmilian al Olteniei l-a hirotonit episcop-vicar la Craiova. De la 23 aprilie 1978 a devenit mitropolit al Olteniei. A scris numeroase cărţi, articole şi studii pe teme patristice, istorice şi ecumenice. A publicat în ţară şi străinătate. Nici literatura nu i-a fost străină, dând la iveală volumul In afara legii. Ca ierarh oltean, s-a îngrijit de mănăstirile şi bisericile din eparhie şi multe dintre acestea îl socotesc ctitor şi binefăcător al lor. A participat la multe congrese, simpozioane şi alte întruniri internaţionale la Madrid, Helsinki, Moscova, Sofia, Ierusalim, Budapesta, Praga, Varşovia, Atena, Kiev, New York, Sydney, New Delhi, Noua Zeelandă etc. A susţinut şi desfăşurat acţiuni filantropice în cadrul eparhiei. A fost distins cu ordinul „Crucea Sfântului Mormânt” al Patriarhiei Ierusalimului, cu ordinul „Sf. Ap. Petru şi Pavel” al Patriarhiei Antiohiei, cu ordinul „Sf. Andrei” al Patriarhiei Constantinopolului, cu ordinul „Sf. Sofronie Vraceanski” al Patriarhiei Bulgare, cu ordinul „Sf. Vladimir” al Patriarhiei Moscovei, cu ordinul „Sf. Serghie de Radonej” al Bisericii Ortodoxe din Polonia, cu medalia „St. Marcu” a patriarhiei Alexandriei, cu ordinul „Sf. Constantin cel Mare” al Primăriei Romei. A fost preşedintele Comisiei sinodale pentru canonizarea sfinţilor români şi Preşedintele Comisiei Naţionale Române de Istorie Eclesiastică şi Comparată. În 1996 a fost ales membru de onoare al Academiei Române. Era un spirit vioi, plin de viaţă, un căutător şi scormonitor al bibliotecilor şi arhivelor. Întreţinea legături şi corespondenţă cu numeroase personalităţi ale lumii bisericeşti, culturale şi ştiinţifice din ţară şi străinătate. Cuvântul lui era scurt, cântărit, la obiect. Era generos şi darnic. Ironiza şi nu suporta prostia, infatuarea, megalomania. Îi plăcea disciplina. Craiova i-a adus şi înălţări, dar şi decepţii. Câteva cazuri

de insubordonare, susținute de o campanie de presă demnă de cauze mai nobile, l-au măcinat sufleteşte. Uneori a fost neînțeles de cei mici şi asta l-a făcut să sufere cumplit. Mai avea multe de scris şi de făcut, dar moartea n-a mai avut răbdare… Mitropolitul Nestor Vornicescu rămâne în istoria Bisericii Ortodoxe Române, a culturii româneşti, dar mai ales a Olteniei, ca o personalitate de elită, ca un om care şi-a făcut datoria cu prisosință față de țară şi față de Biserica străbună.

În ultimii ani televiziunea din Craiova şi alte câteva televiziuni centrale îşi făcuseră un adevărat deliciu din batjocorirea regretatului mitropolit Nestor Vornicescu. Nu conta faptul că ierarhul era autor a numeroase cărți şi tratate de teologie şi istorie, ba chiar de literatură, autor a sute de articole şi studii publicate în țară şi străinătate, că era membru al Academiei Române şi personalitate de vârf a Bisericii Ortodoxe. Pentru cei de la televiziune conta faptul că mitropolitul cântase undeva, la o masă, cântecul „Mamă, mamă, dor de mamă". De fapt, imaginile redate de televiziune îl arătau cântând doar două versuri din acel vechi cântec. Interpretările şi contextele în care erau incluse secvențele respective dădeau un aspect complet eronat situației. Dacă era prezentată mănăstirea de la Cârcea şi cazurile grave de insubordonare a călugărițelor de acolo, erau introduse în reportaj şi imaginile mitropolitului cântând şi se spunea de către reporter că, în timp ce călugărițele muncesc la mănăstire, în ciuda tuturor „şicanelor" venite de la mitropolie, mitropolitul cântă prin cârciumi şi locuri de tristă reputație. Secvența aceea a fost dată de multe ori pe posturile de televiziune şi ea ar putea constitui exemplul cel mai evident de ceea ce înseamnă falsificarea informației prin televiziune, manipularea maselor prin mijloace mass-media vizuale, dar şi lipsa de principii morale a realizatorilor şi utilizatorilor emisiunii respective. În fapt, imaginea cu mitropolitul cântând „Mamă, mamă, dor de mamă" era din 1994, de la Congresul Mondial al Românilor de Pretutindeni, care se ținuse la Băile Herculane, sub patronajul unor instituții de vârf ale țării, precum preşedinția, guvernul şi patriarhia. La acel congres participaseră români din toate colțurile lumii. Fusese un moment de intensă trăire spirituală, o regăsire şi o împăcare a fraților. Mitropolitul Nestor Vornicescu simțise mai mult decât oricare altul ce înseamnă reîntâlnirile acestea de înaltă vibrație românească. Pentru a-l face pe confratele cititor să înțeleagă mai bine trăirile mitropolitului din acele momente, vom face o scurtă incursiune în viața lui, menționând doar cele ce țin de acest aspect. Mitropolitul Nestor Vornicescu s-a născut, aşa cum am spus mai sus, la 1 octombrie 1927, în satul Lozova din Basarabia. Înainte de război a venit la Mănăstirea Neamț, unde a urmat apoi seminarul monahal de acolo. Războiul şi evenimentele de după el au închis legăturile mitropolitului cu familia sa, mai precis cu părinții şi cu cei cinci frați ai săi. Nici măcar scrisori nu a mai putut să trimită dincolo de Prut. Abia în 1964, mitropolitul a trimis prima scrisoare la Lozova. Pe ea a scris, la „destinatar", numele părinților (Vasile şi Vera Vornicescu), iar în paranteză, dedesubt, „sau rude de-ale lor, dacă mai există". Nu mai ştia nimic de familie şi de sat de mai bine de 20 de ani. Auzise doar câte ceva despre patimile populației româneşti de peste Prut, dar nu avea de unde să ştie dacă mai este în viață şi vreunul dintr-ai lui. Dezghețul din 1964 îi dăduse prilejul să încerce reluarea legăturilor cu familia. A primit atunci răspuns. Pieriseră o parte din cei scumpi sufletului său, iar pe cei rămaşi în viață încă nu putea să-i vadă. A trebuit să vină anul 1990 pentru ca mitropolitul Nestor Vornicescu să ajungă în satul natal, după aproape o jumătate de veac. Părinții îi muriseră, asemenea şi trei din cei cinci frați ai săi, multe rude din cele lăsate acolo în anii 1940 fuseseră înghițite de morminte. Alte generații tinere se ridicaseră, despre care ierarhul afla că sunt copii, nepoți ori strănepoți de la cei pe care-i lăsase acolo. Numai cine a avut asemenea momente în viață poate înțelege trăirile de atunci ale mitropolitului Nestor Vornicescu. Peste puțin timp a avut loc congresul de la Herculane. Acolo au venit şi mulți basarabeni. Poate chiar din satul natal al mitropolitului! S-au ținut discursuri, s-au făcut destăinuiri, s-au îmbrățişat frații întru limbă şi simțire românească, a avut loc masa bucuriei regăsirii şi atunci mitropolitul a cântat „Mamă, mamă, dor de mamă"! Ce cântec putea să fie mai potrivit atât cu împrejurarea în care se afla, cât şi cu starea lui sufletească?! Iată că acea secvență a fost decupată de oameni de rea credință şi folosită apoi pentru compromiterea ierarhului şi batjocorirea lui. Iar oamenii aceia erau dintre craioveni, adică dintre fii duhovniceşti ai

mitropolitului! Trist, dureros de trist titlu de glorie şi de amuzament din batjocorirea criminală a unui om nevinovat! Azi mitropolitul Nestor este sub glie! Poate că boala de care suferea i-a fost accelerată şi de acele atacuri infame din presă şi de la televiziune pornite împotriva sa. Nu ştiu ce simt azi cei care s-au ocupat de falsificarea în sens denigrator a acelei imagini, dar, dacă ar avea o fărâmă de conştiinţă, ar trebui să le fie cel puţin ruşine. Ce oameni, dom'le, ce oameni! Şi ce vremuri! Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească pe vrednicul de pomenire, vlădica Nestor!

ALEXANDRU STĂNCIULESCU-BÂRDA